

Sevärt och gripande terrordrama

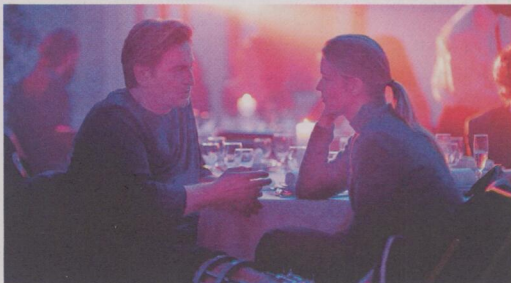
film

Minnas Paris
Regi: Alice Winocour

Fredagen den 13 november 2015 döddes 130 personer i Paris. Terrorattentaten klassas som de värsta terrordåden i Europa sedan tågbomborna i Madrid 2004. Frankrike har förändrats under de år som följde. Det är ett hemskt minnesmärke som inte kan förbises.

Det är temat för filmen *Minnas Paris* efter fransyskan Alice Winocour manus i samarbete med Jean-Stéphane Bron och Marcia Romano. Winocour är känd för bland annat *Proxima* (2019) och Oscarsnominerade *Mustang* (2015). Hon är personligen berörd då hennes bror var med under terrorattacken och överlevde.

Minnas Paris skildrar hur ett av offren i Parisattackerna 2015, spelad av Virginie Efira som

Benoît Magimel och Virginie Efira i *Minnas Paris*.

Mia, öppnar upp sitt blockerade minne av traumat och börjar en resa mot helande. Tillsammans med andra överlevare från restaurangen där det skedde hjälps de åt att minnas den fruktansvärda händelsen.

Filmen speglar de överlevande offren och hur de lever sina liv med traumat. Winocour visar oetalariskt på hur posttraumatisk stress kan upplevas och den svåra vägen att ta sig tillbaka till

livet, som aldrig mera blir sig likt. Inledningsvis tas vi med till vardagliga scener under musik med oroande ton, och vi kan ana lugnet före stormen.

En regnig kväll besöker Mia en bistro och bredvid henne sitter ett sällskap som firar en födelsedag och andra som äter middag. Plötsligt chockas alla av smattrande höga, främmande ljud. Några terrorister öppnar eld och allt blir ett tumult av

skräck. Som ett under överlever Mia, och hon håller någons hand under dådet.

Vi återser henne igen ett halvt år senare när hon försöker komma tillbaka till livet. Filmen berättas genom återblickar av terrorattentatet, som vi på så vis återupplever och minns tillsammans med Mia och de som vistades på restaurangen. Ett annat offer är Thomas, genuint spelad av den charmige Benoît Magimel, som stöder henne genom att uppmuntra till att våga minnas tillsammans, då det är det enda sättet att läka traumat. Mia antar uppmaningen och blir nästan besatt av att minnas detaljerna kring dådet.

Filmen visar stunderna vi tar för givet, hur drastiska förändringar kan ske, och sveper in oss i en filt av helande och bearbetning. Ett uttryck som finns med är "Att finna diamanten i olyckan". Kanske påtalar det ett oundvikligt, passionerat, nära möte mellan Mia och Thomas.

Dock störs jag av en scen som vill likna dokumentärfilm. Där ses någon för oss okänd person tala rakt in i kameran, och det fungerar inte så bra. Emellanåt ett fint filmfoto med till exempel Mia på motorcykel med Eiffeltornet som bakgrund. Anna von Hausswolffs musik berör, och filmen knyts ihop vid Eiffeltornet där Mia möter mannen vars hand hon höll i under dådet.

Jag saknar dock en viss trovärdighet hos huvudrollsinnehavaren, även om hennes uttryck är minimala och naturliga. Tempot är ganska långsamt och realistiskt, och det finns ett stråk av övertydlighet emellanåt.

Filmens budskap, förutom att vi aldrig får glömma detta horribla, är att blockerade minnen behöver komma upp till ytan för att kunna bearbetas och levas med. Och att det faktiskt går att hitta livsgnistan igen, även efter ett svårt trauma.

Tove Henriksson

Som en uppmaning till ockupation

koncert

FRIM #45: Caktus, Hej Johannes, Rudi Mahall Olaf Rupp Kasper Tom
Fylkingen, Stockholm

Begreppet scendöd är högaktuellt i gentrifieringens Stockholm. Förutom legio igenklappade rockklubbar hänger damoklessvärdet även över Musikaliska akademien – instiftad av Gustav III 1771 – och Fylkingen, ett av världens äldsta alternativetablissement som sedan 1987 huserar i Münchenbryggeriet (anno 1857/93).

I förstnämnda fallet är det Statens Fastighetsverk och i det senare AFA Försäkring (ägt av Svenskt Näringsliv, LO och PTK) som hotar med vräkning. I förstnämnda lever hoppet, i det senare är det i stort kört. Den sista december – på själva nyårsnatten – ska Fylkingen vara väck från oasen på Södermalm som de värdar i 36 år.

Fast FRIM (Föreningen för fri improviserad musik) fortsätter oförväget med sin högtintressanta konsertserie. Den 45:e i ordningen bjöd på en dansktysk

Hej Johannes.

helkväll, med Barefoot Records som gemensam nämnare. Kvintetten Caktus var först ut av tre med ett fång lyriska, filmiska kompositioner av altaxofonisten Maria Dybbroe.

Mera stämningar än improvisationer då de dubbla saxofonerna (alt) och dito stränginstrumenten (cello, bas) spelade långa, utdragna stämmor snarare än ekvilibristiska drillar. Märkbart att Dybbroe är en idog läsare av poesi: Styckena var som poem transkriberade i toner.

Stycken som kontrasterade fint med duon Hej Johannes (tenorsaxofonisten Johannes Gammelgaard Lauritsen och batteristen Johannes Berg) modala och improviserade konvulsioner: Korta stycken som än påminde om John Coltranes sena astrala sökande och exoplanetära färder, än om Don Cherrys (fastän med annat bläsinstrument) mera jordnära, panteistiska konstellationer och improvisationer med exempelvis Organic Music Society (plattan med samma namn från 1972). Både modalt och melodiskt, med andra ord, och mycket bra. Det lovar gott för Stockholmsscenen då Lauritsen numera är ekenisk.

Sist ut för kvällen – som snart blev natt – två legendarer och en ny bekantskap i trion Rudi Mahall Olaf Rupp Kasper Tom. Mahall är klarinettisten som spelat i Alexanders von Schlippenbachs projekt Globe Unity Orchestra och Monk's Casino; han spelar lika fränt som den limegröna färgen på skjortan; och Rupp har kompat Harri Sjöström och Cecil Taylor. Bägge herrarna drog fullt hus och fem kvinnor spelade sina roller med bravur. Det må vara för en tid sedan Finlands nationalskald verkade (1804–1877), men kvinnorna stred för sina rättigheter redan då. Ja, kanske har det alltid gjorts, för att det är ett måste. Kvinnorna – kaxiga kvinnor, härliga kvinnor och starka kvinnor – berättade om finländska eror, människor och tankar som har bäring i varje tid. Vi vill se utveckling och utbildning även för flickor och kvinnor, är ett stående mantra. Då som nu. Vi vill utvecklas och vara. Då som nu.

Nyskapande och traditionellt på samma gång och som en uppmaning till de gamla fylkingarna ("gammal nordisk stridsuppställning", SAOL) att okkupera mera. Det är en konst som både danskar och tyskar behärskar bättre än svenskar.

Text & foto:
Rikard Rehnberg

Mahall Rupp Kasper Tom.

Fantastiska kvinnor

Maahiset.

Kalevalaföreningens teatergrupp Maahiset spelade en föreställning om kvinnorna kring Runeberg i bokhandeln i Norrtälje.

Föreställningen drog fullt hus och fem kvinnor spelade sina roller med bravur. Det må vara för en tid sedan Finlands nationalskald verkade (1804–1877), men kvinnorna stred för sina rättigheter redan då. Ja, kanske har det alltid gjorts, för att det är ett måste. Kvinnorna – kaxiga kvinnor, härliga kvinnor och starka kvinnor – berättade om finländska eror, människor och tankar som har bäring i varje tid. Vi vill se utveckling och utbildning även för flickor och kvinnor, är ett stående mantra. Då som nu. Vi vill utvecklas och vara. Då som nu.

I vår tid strävar vi också efter att vara aktiva människor, inte glömma våra rötter, vår kultur, vårt språk och vara tillsammans i det vi gör. Aktiva tillsammans, i vår grupp och tillsammans med andra. Vi strävar efter vi-et, inte vi och dem. Det är dessa kvinnor, de som verkar i Kalevalaför-

eningen och i andra föreningar som lyfter och synliggör sina finländska rötter, som gör just det. De strävar, utvecklar och samverkar. Det finns inga skäl att glömma eller förtränga rötter, oavsett härkomst eller grund, vi vill gärna också berätta för andra. Det är alltid smart att lyssna.

Jag blir glad när jag ser dessa sprudlande kvinnors aktiva förenings- och teaterlust. De skapar guld för själen för mängder av människor, förutom sig själva. Bak, teater, föreläsningar och resor är exempel på sådant de gör. Och mer därtill. De är människor som gör skillnad.

Jag tackar och bugar så att det det stramar i bakhasorna. Jag tackar för en fullsatt bokhandel, för människor som njuter av kulturen och jag tackar för alla som utövar. Jag tackar för samarbeten som ger glädje för fler. Ni – utövare och besökare – får en guldstjärna i kanten från mig. Utan er är inte heller jag något alls.

Vad vore vi utan kulturen? Vad vore vi utan alla som gör, samarbetar och glöder? Jag vore ingenting, vad vore du?

Tack för alla fantastiska kvinnor (och också några få män), som gör så mycket skoj tillsammans.

Roslagens bokhandel vid Lilla torget i Norrtälje (i vars lokaler föreställningen spelades) säger: Tack, tack, väldigt mycket tack. Ni är guld för min och många andras själ.

Anette Grinde

Caktus.